

Međunarodni sud za krivično gonjenje
lica odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-03-67-T

Datum: 10. decembar 2010.

Original: FRANCUSKI

PRED PRETRESNIM VEĆEM III

U sastavu: sudija Jean-Claude Antonetti, predsedavajući
sudija Frederik Harhoff
sudija Flavia Lattanzi

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 10. decembra 2010.

TUŽILAC

protiv

VOJISLAVA ŠEŠELJA

JAVNI DOKUMENT

**ODLUKA PO ZAHTEVU TUŽILAŠTVA ZA PONOVO RAZMATRANJE
ODLUKE OD 7. JANUARA 2008. KOJOM JE ODBIJENO PRIHVATANJE
ISKAZA MILANA BABIĆA**

Tužilaštvo:

g. Mathias Marcussen

Optuženi:

g. Vojislav Šešelj

I. UVOD

1. Pretresno veće III (dalje u tekstu: Veće) Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. (dalje u tekstu: Međunarodni sud), rešava po zahtevu tužilaštva koji je 9. aprila 2009. podnet kao delimično poverljiv (dalje u tekstu: Zahtev),¹ kojim tužilaštvo traži od Veća da ponovno razmotri svoju odluku od 7. januara 2008. (dalje u tekstu: Odluka od 7. januara 2008.),² kojom je odbilo da prihvati iskaze Milana Babića iz drugih predmeta³ i dokazne predmete povezane s njima, kojem je 12. avgusta dodat javni *addendum* (dalje u tekstu: *Addendum*).⁴

II. ISTORIJAT POSTUPKA

2. Dana 12. marta 2007. tužilaštvo je na delimično poverljivoj i *ex parte* osnovi podnelo zahtev za prihvatanje iskaza Milana Babića iz predmeta *Milošević, Krajišnik i Martić* na osnovu pravila 92*quater* Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik),⁵ kojem se Vojislav Šešelj (dalje u tekstu: optuženi) usprotivio u svom Odgovoru od 15. avgusta 2007.⁶

¹ “Zahtev tužilaštva za ponovno razmatranje odluke o prihvatanju iskaza preminulog svedoka Milana Babića na osnovu pravila 92*quater*”, javno s poverljivim dodacima A do E, 9. april 2009. (dalje u tekstu: Zahtev).

² “Odluka po Objedinjenom zahtevu tužioca na osnovu pravila 89(F), 92*bis*, 92*ter* i 92*quater* Pravilnika o postupku i dokazima”, poverljivo, 7. januar 2008. (dalje u tekstu: Odluka od 7. januara 2008.), par. 49-50. Javna verzija ove odluke zavedena je 21. februara 2008.

³ Prvobitnim, delimično poverljivim i *ex parte*, zahtevom od 12. marta 2007. godine naslovljenim “Zahtev tužilaštva za uvrštavanje u spis iskaza Milana Babića na osnovu Pravila 92*quater*, s dodacima od A do D”, kojem je 22. oktobra 2007. dodato poverljivo i *ex parte* “Pojašnjenje tužilaštva u vezi sa nerešenim zahtevima podnetim na osnovu pravila 89(F), 92*bis*, 92*ter* i 92*quater*”, tužilaštvo je zatražilo prihvatanje iskaza Milana Babića iz predmeta *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, IT-02-54-T (dalje u tekstu: predmet *Milošević*), *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, IT-00-39-T (dalje u tekstu: predmet *Krajišnik*) i *Tužilac protiv Milana Martića*, IT-95-11-T 9 (dalje u tekstu: predmet *Martić*).

⁴ “Dodatak Zahtevu tužilaštva za ponovno razmatranje odluke o prihvatanju iskaza preminulog svedoka Milana Babića na osnovu pravila 92*quater*”, javno, 12. avgust 2010. (dalje u tekstu: *Addendum*).

⁵ “Zahtev tužilaštva za uvrštavanje u spis iskaza Milana Babića na osnovu Pravila 92*quater*, s dodacima od A do D”, delimično poverljivo i *ex parte*, 12. mart 2007.

⁶ “Odgovor prof. dr Vojislava Šešelja na zahtev tužilaštva za uvrštavanje u spis iskaza Milana Babića na osnovu pravila 92*quater*”, s dodacima od A do D, javno, 15. avgust 2007.

3. Dana 22. oktobra 2007, tužilaštvo je na poverljivom i *ex parte* osnovu i u skladu s nalogom pretpretresnog sudije od 20. septembra 2007,⁷ podnelo objedinjeni zahtev za prihvatanje na osnovu pravila 92ter i 92quater Pravilnika izvesnog broja izjava i transkripata sa suđenja, kao i dokaznih predmeta koji se na njih odnose, u vezi sa 64 svedoka. U tom zahtevu tužilaštvo je ponovo zatražilo prihvatanje na osnovu pravila 92quater Pravilnika izvesnih delova iskaza Milana Babića iz predmeta *Milošević*, *Krajišnik* i *Martić*, kao i pratećih dokaznih predmeta.⁸

4. Dana 5. decembra 2007. optuženi je podneo Podnesak br. 346, koji ima formu zahteva (dalje u tekstu: Podnesak br. 346), kojim traži da se odbiju svi zahtevi tužilaštva podneti na osnovu pravila 92bis, 92ter i 92quater Pravilnika.⁹

5. Rešavajući po objedinjenom zahtevu tužilaštva od 22. oktobra 2007, Veće je upotrebilo diskreciono ovlašćenje koje mu pripada na osnovu pravila 92quater i svojom Odlukom od 7. januara 2008. odbilo prihvatanje delova iskaza Milana Babića u predmetima *Milošević*, *Krajišnik* i *Martić*, kao i pratećih dokaznih predmeta, u interesu pravde, iz razloga što transkripti svedočenja čije prihvatanje je zatraženo govore direktno u prilog odgovornosti optuženog.¹⁰

6. Dana 5. marta 2008. tužilaštvo je Veću podnelo poverljivi zahtev za odobrenje za ulaganje žalbe na Odluku od 7. januara 2008,¹¹ koji je Veće odbilo odlukom od 21. maja 2008.¹²

⁷ “Nalog za pojašnjenje Zahteva tužilaštva za uvrštavanje u spis izjava na osnovu pravila 89(f), 92bis, 92ter i 92quater”, javno, 20. septembar 2007.

⁸ “Pojašnjenje tužioca u vezi s nerešenim zahtevima za prihvatanje izjava na osnovu pravila 89(f), 92bis, 92ter i 92quater, poverljivo i *ex parte*, 22. oktobar 2007, Dodatak B09. Dana 12. novembra 2007. tužilaštvo je ukinulo status *ex parte* delovima navedenim u Dodatku B koji se odnose na više svedoka, među kojima je i Milan Babić, “Obaveštenje o pojašnjenju tužioca u vezi s nerešenim zahtevima za prihvatanje izjava na osnovu pravila 89(f), 92bis, 92ter i 92quater”, poverljivo, 12. novembar 2007.

⁹ “Zahtev prof. dr Vojislava Šešelja da Pretresno veće odbaci sve zahteve tužilaštva za primenu pravila 92bis, 92ter i 92quater, jer bi to značilo retroaktivnu primenu u njegovom slučaju”, javni dokument podnet 22. novembra 2007 i zaveden 5. decembra 2007. (dalje u tekstu: Podnesak br. 346).

¹⁰ Odluka od 7. januara 2008, par. 49-50.

¹¹ “Zahtev tužilaštva za odobrenje za ulaganje žalbe na Odluku od 7. januara 2008. godine”, poverljivo, 5. mart 2008. (dalje u tekstu: Zahtev). Javna verzija ovog zahteva podneta je 6. marta 2008.

¹² Odluka po zahtevu tužioca da se odobri ulaganje žalbe na Odluku od 7. januara 2008, javno, 21. maj 2008.

7. Dana 9. aprila 2009. tužilaštvo je podnelo svoj delimično poverljivi Zahtev kojim, zbog novih okolnosti koje su se javile nakon Odluke od 7. januara 2008, traži od Veća da ponovo razmotri tu Odluku kako bi se u ovom predmetu prihvatili delovi iskaza Milana Babića iz predmeta *Milošević* i predmeta *Krajišnik*, kao i prateći dokazni predmeti (dalje u tekstu: Dokazni predmeti).¹³

8. Optuženi nije podneo odgovor na taj Zahtev u roku koji je predviđen pravilom 126bis Pravilnika, a to je 14 dana računajući od prijema verzije na bosanskom/hrvatskom/srpskom (dalje u tekstu: b/h/s).¹⁴

9. Dana 12. avgusta 2010, tužilaštvo je podnelo javni *Addendum*, u kojem je, pre svega, kao novu okolnost koja opravdava ponovno razmatranje istaklo činjenicu da su od podnošenja Zahteva, delovi iskaza Milana Babića iz predmeta *Milošević* i *Krajišnik* prihvaćeni u drugim predmetima, što ide u prilog tome da budu prihvaćeni i u ovom predmetu.¹⁵

10. Optuženi nije podneo odgovor na *Addendum* u roku koji je predviđen pravilom 126bis Pravilnika, a to je 14 dana računajući od prijema verzije na b/h/s.¹⁶

III. O PONOVNOM RAZMATRANJU

A. Argumenti tužilaštva

11. U prilog svome Zahtevu tužilaštvo tvrdi da su se javile nove okolnosti koje opravdavaju ponovno razmatranje Odluke od 7. januara 2008.¹⁷ u vezi s izvesnim delovima iskaza Milana Babića iz predmeta *Milošević* i predmeta *Krajišnik* i pratećim dokaznim predmetima, a te okolnosti su sledeće: 1) Pretresno veće dosad je saslušalo nekoliko svedoka koji potkrepljuju delove Babićevih iskaza,¹⁸ uključujući i one njihove

¹³ Zahtev, par. 25, 30. Veće konstatuje da se Zahtevom po kojem rešava traži prihvatanje iskaza Milana Babića samo iz predmeta *Milošević* i predmeta *Krajišnik*. Shodno tome, Veće smatra da se od njega više ne traži prihvatanje iskaza Milana Babića i pratećih dokaznih predmeta iz predmeta *Martić*.

¹⁴ Optuženi je verziju Zahteva na b/h/s primio 22. maja 2009. (v. *Procès-verbal* o prijemu dokumenta od 27. maja 2009).

¹⁵ *Addendum*, par. 2-4.

¹⁶ Optuženi je *Addendum* u prevodu na b/h/s primio 18. avgusta 2010. (v. *Procès-verbal* o prijemu dokumenta od 25. avgusta 2010.).

¹⁷ Zahtev, par. 10.

¹⁸ Zahtev, par. 10.

delove koji se odnose na dela i ponašanje optuženog; 2) ti delovi potkrepljeni su i svedočenjem samog optuženog u predmetu *Milošević* i jednom izjavom u ovom predmetu;¹⁹ 3) broj dokaza čije se prihvatanje traži znatno je smanjen u odnosu na prvobitni zahtev, te sada iznosi 33 izvoda iz transkripata svedočenja Milana Babića u predmetima *Milošević* i *Krajišnik* i 30 s njima povezanih dokaznih predmeta;²⁰ 4) u dodacima D i E priloženim Zahtevu pokazana je ne samo relevantnost svakog izvoda iz transkripta i pratećih dokaznih predmeta,²¹ već i njihova povezanost sa odgovarajućim svedokom.²²

12. Osim toga, tužilaštvo u svom *Addendumu* navodi da su od podnošenja njegovog Zahteva: delovi iskaza Milana Babića iz predmeta *Krajišnik* i prateći dokazni predmeti 14. aprila 2010. prihvaćeni u predmetu br. IT-08-91, *Tužilac protiv Stanišića i Župljanina* (dalje u tekstu: predmet *Stanišić i Župljanin*); delovi iskaza Milana Babića iz predmeta *Milošević*, *Krajišnik* i *Martić* i prateći dokazni predmeti 13. aprila 2010. prihvaćeni u predmetu br. IT-95-5/18 *Tužilac protiv Karadžića* (dalje u tekstu: predmet *Karadžić*); i delovi iskaza Milana Babića iz predmeta *Milošević*, *Krajišnik* i *Martić*, kao i njegov sporazum o izjašnjavanju o krivici, 22. septembra 2009. prihvaćeni u predmetu IT-06-90, *Tužilac protiv Gotovine i drugih* (dalje u tekstu: predmet *Gotovina*).²³ Kako navodi tužilaštvo, ove odluke da se ti dokazi prihvate idu u prilog njihovom prihvatanju i u ovom predmetu.²⁴

A. Merodavno pravo

13. Veće podseća da zahtevi za ponovno razmatranje nisu predviđeni Pravilnikom i da se odobravaju tek izuzetno.²⁵ Međutim, u skladu s praksom Međunarodnog suda, pretresna veća imaju inherentno ovlašćenje da ponovno razmatraju vlastite odluke

¹⁹ Zahtev, par. 2, 11. V. i Dodatak E Zahtevu.

²⁰ Zahtev, par. 12.

²¹ Zahtev, par. 13.

²² Zahtev, par. 17.

²³ *Addendum*, par. 3, 6-8.

²⁴ *Addendum*, par. 2-4.

²⁵ *Tužilac protiv Jadranka Prlića, Brune Stojića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Valentina Čorića i Borislava Pušića*, predmet br. IT-04-74-T, "Odluka po zahtjevu za ponovno razmatranje i zahtjevu da se odobri ulaganje žalbe na odluku o uvrštavanju u spis izjave Jadranka Prlića", 8. oktobar 2007, javno, par. 11.

ukoliko strana koja podnosi zahtev pokaže da u obrazloženju osporavane odluke postoji očita greška ili da konkretne okolnosti, a može se raditi o novim činjenicama ili argumentima,²⁶ opravdavaju ponovno razmatranje kako bi se izbegla nepravda.²⁷

B. Diskusija

14. Što se tiče *Addenduma*, Veće pre svega naglašava da prihvatanje u nekom predmetu iskaza svedoka i pratećih dokaznih predmeta na osnovu pravila 92*quater* ne može samo po sebi ići u prilog prihvatanju tih istih dokaza u nekom kasnijem predmetu. Pitanje da li su zadovoljeni kriterijumi za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92*quater*(B) je nešto što svako veće mora oceniti *in concreto*, od slučaja do slučaja, u zavisnosti od stepena relevantnosti tih dokaza za taj konkretni predmet, i, eventualno, stepena njihove potkrepljenosti drugim svedočenjima u istom predmetu. Prema tome, činjenica da su neki delovi Babićevih iskaza iz predmeta *Milošević* i predmeta *Krajišnik*, kao i prateći dokazni predmeti, prihvaćeni nakon Odluke od 7. januara 2008. u drugim predmetima koje je navelo tužilaštvo, ne može se smatrati novom činjenicom koja opravdava zahtev za ponovno razmatranje odluke o odbijanju uvrštavanja u spis ovog predmeta tih istih iskaza i pratećih dokaznih predmeta.

15. Što se tiče argumenta tužilaštva u prilog ponovnom razmatranju, prema kojem je optuženi, kako se navodi, prilikom svedočenja u predmetu *Milošević*, i sâm potkrepio delove iskaza Milana Babića iz predmeta *Milošević* i predmeta *Krajišnik*, Veće konstatuje da ovo ne predstavlja novu okolnost. Ovaj argument ono je već ocenilo u Odluci od 7. januara 2008.

16. Što se tiče argumenta tužilaštva prema kojem iskaze Milana Babića u predmetu *Milošević* i predmetu *Krajišnik* potkrepljuju izjave optuženog u ovom predmetu, Veće

²⁶ *Ibid.*, v. i *Tužilac protiv Stanislava Galića*, predmet br. IT-98-29-A, “Odluka po zahtjevu odbrane za preispitivanje”, 16. jul 2004, str. 3 i 4, gde se poziva na *Tužilac protiv Laurenta Semanze*, MKSR, predmet br. 97-20-T, Pretresno veće III, “Odluka po Zahtevu odbrane za ponovno razmatranje Odluke kojom je odbijeno odobrenje za pozivanje svedoka u postupku duplike”, 9. maj 2002, par. 8.

²⁷ *Ibid* v. i *Tužilac protiv Stanislava Galića*, predmet br. IT-98-29-A, “Odluka po zahtjevu odbrane za preispitivanje”, 16. jul 2004, str. 3 i 4, gde se poziva, između ostalog, na *Tužilac protiv Zdravka Mucića i drugih*, predmet br. IT-96-21Abis, Presuda po žalbi na kaznu, 8. april 2003, par. 48-50; *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, “Odluka po zahtjevu odbrane za odobrenje da uloži žalbu na odluku o prihvatanju pismenih dokaza na osnovu pravila 92*bis*”, 19. oktobar 2006, str. 4.

konstatuje da tužilaštvo u prilog svom zahtevu iznosi samo jednu izjavu koja je data posle Odluke od 7. januara, dok su sve ostale date pre tog datuma i stoga ne predstavljaju novu okolnost za ponovno razmatranje odluke. Veće, osim toga, napominje da se takve izjave ne mogu smatrati potkrepljujućim dokazima, pošto nisu date u okviru svedočenja optuženog, već tokom unakrsnog ispitivanja svedoka optužbe od strane optuženog.²⁸ Nijednu od tih izjava, uključujući i onu datu u periodu posle Odluke od 7. januara 2008, Veće neće uzete u razmatranje.

17. Što se tiče iskaza Milana Babića u predmetu *Milošević*, nakon analize svedočenja datih u periodu posle donošenja Odluke od 7. januara 2008. koja tužilaštvo navodi u prilog svome Zahtevu, Veće u vezi s delovima tog iskaza konstatuje da je više svedoka koji su posle donošenja Odluke od 7. januara 2008. svedočili pred Većem *viva voce* i koji su bili unakrsno ispitani od strane optuženog po svemu sudeći potkrepilo neke od tih delova. Radi se o sledećim svedocima: VS-004, Mladen Kulić, Reynaud Theunens, VS-008, VS-1112 i Asim Alić.

18. Shodno tome, Veće ocenjuje da ta svedočenja predstavljaju nove činjenice koje opravdavaju ponovno razmatranje njegove Odluke od 7. januara 2008. u delu koji se odnosi na iskaz Milana Babića u predmetu *Milošević*.

19. Međutim, Veće podseća tužilaštvo da je ono u jednom obaveštenju od 14. maja 2010. godine Veću stavilo do znanja da ne namerava da upotrebi dokaze koje je predočio VS-008, s obzirom da taj svedok nije verodostojan.²⁹ Pored toga, treba podsetiti da je Veće u svojoj odluci od 23. novembra 2009. jasno skrenulo pažnju na “dovođenje u pitanje verodostojnosti svedoka VS-008”. Stoga Veće neće razmatrati svedočenje svedoka VS-008.

20. Veće napominje da delovi iskaza Milana Babića u predmetu *Milošević* koji nisu potkrepljeni svedočenjima datim posle donošenja Odluke od 7. januara 2008. neće biti uzeti u razmatranje od strane Veće, pošto u ovom slučaju uslovi za ponovno ispitivanje nisu ispunjeni.

²⁸ Pretres od 27. februara 2008, T(f). 4219-4220.

²⁹ “Obelodanjivanje tužilaštva u vezi sa svedokom VS-008 i Obaveštenje o tome da se neće osloniti na svedočenje svedoka VS-008”, 14. maj 2010, javno s poverljivim dodatkom, par. 4.

21. Što se tiče iskaza Milana Babića u predmetu *Krajišnik*, veće konstatuje da tužilaštvo u prilog svom Zahtevu navodi jedino argumente koje je Veće razmotrilo u paragrafima 14*bis* i 14*ter*. Pored toga, u cilju ponovnog razmatranja Odluke od 7. januara 2008. po pitanju tog iskaza tužilaštvo nije navelo nijedno svedočenje u ovom predmetu dato nakon te Odluke. Stoga Veće smatra da nema nijedne nove činjenice koja bi opravdavala ponovno razmatranje delova navedenog iskaza iz predmeta *Krajišnik*.

22. Shodno tome, Veće odlučuje da će samo oni delovi iskaza Milana Babića iz predmeta *Milošević* (dalje u tekstu: Iskaz) koje su potkrepili iskazi dati u ovom predmetu³⁰ od strane svedoka VS-004,³¹ Mladena Kulića,³² Reynauda Theunensa,³³ VS-1112³⁴ i Asima Alića³⁵ biti razmotreni od strane Veća radi prihvatanja u ovom predmetu.

23. Veće će takode ponovno razmotriti dokazne predmete za koje se tvrdi da su s njima povezani.

³⁰ Naravno, definitivnu ocenu u ovome biće moguće doneti tek na kraju postupka u svetlu svih dokaza koje su predočile strane u postupku, tj. u svetlu dokaza i optužbe i odbrane.

³¹ Svedok je pružio potkrepljujuće dokaze za sledeće delove: pretres od 18. 11. 2002, T(f). 12861-12866.

³² Svedok je pružio potkrepljujuće dokaze za sledeće delove: pretres od 18. 11. 2002. T(f). 12878-12910; 12928-12933; 12934-12938.

³³ Svedok je pružio potkrepljujuće dokaze za sledeće delove: pretres od 19. 11. 2002. T(f). 12992-12995; pretres od 20. 11. 2002. T(f). 13062-13067; T(f). 13081-13086; T(f). 13089-13092; T(f). 13103-13106; pretres od 21-11-2002 T(f). 13244-13246; pretres od 25. 11. 2002. T(f). 13387-13392.

³⁴ Svedok je pružio potkrepljujuće dokaze za sledeće delove: pretres od 19. 11. 2002. T(f). 13040-13051; pretres od 21. 11. 2002. T(f). 13175-13176.

³⁵ Svedok je pružio potkrepljujuće dokaze za sledeće delove: pretres od 20. 11. 2002. T(f). 13081-13086.

IV. O PRIHVATANJU ODREĐENIH DELOVA ISKAZA I PRATEĆIH DOKAZA

A. Argumenti tužilaštva

24. Tužilaštvo tvrdi da dokazi čije prihvatanje traži zadovoljavaju uslove za primenu pravila 92^{quater} Pravilnika koje je definisalo Veće,³⁶ kao i uslove predviđene pravilom 89.

25. Tužilaštvo uz svoj Zahtev prilaže i potvrdu o tome da je Milan Babić preminuo 5. marta 2006.³⁷ i da stoga nije dostupan. Ono pored toga navodi da je Iskaz pouzdan s obzirom na okolnosti pod kojima je dat i zabeležen: iskaz je dat pod zakletvom, proveren je u unakrsnom ispitivanju i potkrepljen drugim dokazima.³⁸

26. Tužilaštvo navodi da su Iskaz i prateći dokazni predmeti relevantni i da pružaju značajne dokaze u vezi sa Izmenjenom optužnicom od 7. decembra 2007. (dalje u tekstu: Optužnica),³⁹ te da interes pravde⁴⁰ i potreba da se utvrdi istina⁴¹ nalažu njihovo prihvatanje. Po mišljenju tužilaštva, dokumenti čije se prihvatanje traži relevantni su za sprovođenje udruženog zločinačkog poduhvata u Hrvatskoj⁴² koji se navodi u paragrafima 6-8 Optužnice. Tužilaštvo navodi da Iskaz Milana Babića, između ostalog, pokazuje sledeće: 1) uspostavljanje paralelne strukture rukovođenja i uprave u Krajini, koju su činili ljudi iz Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije, Službe državne bezbednosti Srbije i policije SAO Krajine; 2) učešće srpskih službi bezbednosti u finansiranju i naoružavanju službi bezbednosti SAO Krajine; 3) organizovanje i naoružavanje Srba u Hrvatskoj; 4) provociranje Hrvata, na političkom planu i preko oružanih formacija, kako bi JNA imala izgovor da interveniše i umešanost učesnika udruženog zločinačkog

³⁶ Zahtev, par. 18; *Addendum*, par. 10.

³⁷ Zahtev, par. 24, v. i Dodatak A Zahtevu.

³⁸ Zahtev, par. 25.

³⁹ Zahtev, par. 16; Treća izmenjena optužnica, 7. decembar 2007, verzija na francuskom jeziku zavedena 2. januara 2008.

⁴⁰ Zahtev, par. 27.

⁴¹ Zahtev, par. 15.

⁴² Zahtev, par. 16.

poduhvata u takve radnje; 5) obrazac po kom je proganjano nesrpsko stanovništvo na zauzetim teritorijama.⁴³

27. Tužilaštvo na kraju navodi da je 21 dokument od onih čije je prihvatanje prvobitno zatražilo u međuvremenu prihvaćen u ovom predmetu, te da više nije potrebno da ih Veće razmatra.⁴⁴

B. Argumenti optuženog

28. Budući da optuženi nije podneo odgovor ni na Zahtev ni na *Addendum*, Veće će se držati argumenata koje je izneo u Podnesku br. 346, dostavljenom kao odgovor na zahtev tužilaštva od 12. marta 2007.

29. Optuženi se u Podnesku br. 346 generalno usprotivio retroaktivnoj primeni pravila 92*bis*, 92*ter* i 92*quater* Pravilnika. Optuženi je podsetio da je optužnica protiv njega podignuta u februaru 2003, a da su pravila 92*bis*, 92*ter* i 92*quater* Pravilnika usvojena nakon toga.⁴⁵ Takode je naveo da bi se primenom ovih pravila prekršila načela materijalne pravne sigurnosti i usmenog izvođenja dokaza koja važe za postupak izvođenja teze tužilaštva. Zato je optuženi zatražio da se tužilaštvu odbiju svi zahtevi na osnovu pravila 92*bis*, 92*ter* i 92*quater* Pravilnika. Optuženi je dodao da bi primena ovih pravila u svakom slučaju ugrozila njegova prava i da bi se stoga kosila s pravilom 6(D) Pravilnika. U vezi s ovim pitanjem on je posebno naglasio da će pretrpeti štetu zbog činjenice da nema priliku da proveri pod kakvim okolnostima su uzeti iskazi čije prihvatanje tužilaštvo traži.⁴⁶

C. Merodavno pravo

30. Veće podseća da pravilo 92*quater*(A) Pravilnika, kojim je regulisano prihvatanje iskaza lica koja nisu dostupna, predviđa da “[s]vedočenje u obliku pismene izjave ili transkripta koje je dala osoba koja je u međuvremenu umrla [...] može se prihvatiti [...] ako pretresno veće: (i) se primenom gornjih kriterijuma uveri da ta osoba nije na

⁴³ Zahtev, par. 15

⁴⁴ *Addendum*, par. 9.

⁴⁵ Podnesak br. 346, str. 3.

⁴⁶ Podnesak br. 346, str. 3

raspolaganju; i (ii) na osnovu okolnosti u kojima je izjava data i zabeležena zaključiti da je to svedočenje pouzdano.”

31. U praksi Međunarodnog suda utvrđeno je da se sledeći faktori moraju uzeti u obzir prilikom ocenjivanja pouzdanosti dokaza predloženih na osnovu pravila 92*quater*(A) Pravidnika: (a) okolnosti pod kojima je izjava data i zabeležena, uključujući i to (i) da li je izjava data pod zakletvom; (ii) da li je svedok potpisao izjavu uz priloženu deklaraciju da je izjava istinita po njegovom najboljem znanju i sećanju; (iii) da li je izjava zabeležena uz pomoć prevodioca koji je odgovarajuće kvalifikovan i ovlašćen od strane Sekretarijata Međunarodnog suda; (b) da li je izjava bila predmet unakrsnog ispitivanja; (c) da li izjavu, posebno izjavu koja nije data pod zakletvom i koja nije bila proverena u unakrsnom ispitivanju, potkrepljuju i drugi dokazi; i (d) drugi faktori, kao što je nepostojanje izrazitih ili očiglednih nedoslednosti u izjavama.⁴⁷

32. Pravilo 92*quater*(B) takođe predviđa da “[u]koliko se svedočenjem dokazuju dela i ponašanje optuženog za koje se on tereti u optužnici, to može biti jedan od faktora za neprihvatanje takvog svedočenja ili tog njegovog dela.”

33. Pravilo 6(D) predviđa da izmene i dopune Pravidnika “stupaju na snagu sedam dana posle izdavanja službenog dokumenta Suda koji sadrži te izmene i dopune, ali se neće primeniti na način koji bi ugrozio prava optuženog ili osuđenog ili osobe oslobođene optužbe u bilo kom predmetu koji je u toku”. Pravilo 92*quater* stupilo je na snagu 20. septembra 2006, dakle dosta pre početka suđenja.

34. Veće se takođe mora uveriti da su ispunjeni opšti kriterijumi prihvatljivosti dokaza na osnovu pravila 89, to jest da su predloženi dokazi relevantni i da imaju dokaznu vrednost, kao i to da njihovu dokaznu vrednost suštinski ne nadmašuje potreba da se obezbedi pravično suđenje.⁴⁸

⁴⁷ *Tužilac protiv Vujadina Popovića, Ljubiše Beare, Drage Nikolića, Ljubomira Borovčanina, Radivoja Miletića, Milana Gvere i Vinka Pandurevića*, predmet br. IT-05-88-AR73.4, “Odluka po interlokutornim žalbama Beare i Nikolića na odluku Pretresnog vijeća od 21. aprila 2008. kojom su u spis uvršteni dokazi u skladu s pravilom 92*quater*”, poverljivo, 18. avgust 2008, par. 30.

⁴⁸ *Tužilac protiv Rasima Delića*, predmet br. IT-04-83-PT, “Odluka po zahtjevu tužilaštva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92*quater*”, javno, 9. jul 2007, str. 4.

35. Konačno, Veće podseća da u skladu sa praksom Međunarodnog suda Veće ne može doneti osuđujuću presudu isključivo ili u odlučujućoj meri na osnovu dokaza koji nije bio predmet razmatranja obe strane u postupku.⁴⁹ Ono takođe podseća na suštinsku razliku između prihvatljivosti dokaznih predmeta i težine koja im se pridaje prilikom utvrđivanja krivične odgovornosti optuženog.⁵⁰ U fazi u kojoj se postupak trenutno nalazi, Veće nije donelo nikakvu definitivnu ocenu relevantnosti, pouzdanosti i dokazne vrednosti dokaza o kojima je reč. Takva ocena biće doneta tek na kraju postupka, u svetlu svih dokaza, kako tužilaštva tako i odbrane, koji budu uvršteni u spis.⁵¹

D. Diskusija

36. Što se tiče nedostupnosti svedoka, Veće napominje da je prvi uslov iz pravila 92^{quater} Pravilnika ispunjen, pošto je svedok preminuo.⁵²

37. Što se tiče pouzdanosti Iskaza, Veće napominje da je on dat pod zakletvom u predmetu *Milošević*, da je proveren u unakrsnom ispitivanju od strane optuženog u tom predmetu i još jednom u ispitivanju od strane *amicusa curiae*. Veće takođe ponavlja mišljenje izneto u Odluci od 7. januara 2008, prema kojem okolnost da je iskaz dat nakon sporazuma o izjašnjavanju o krivici ne može sama po sebi biti opravdanje da se to svedočenje ne prihvati. Međutim, Veće taj faktor može uzeti u obzir prilikom ocenjivanja težine tog iskaza, kad bude utvrđivalo krivicu optuženog.⁵³

38. Veće smatra da su delovi Iskaza podneti od strane tužilaštva relevantni za ovaj predmet u meri u kojoj se odnose na postojanje i sprovođenje udruženog zločinačkog

⁴⁹ *Tužilac protiv Jadranka Prlića, Brune Stojića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Valentina Čorića i Borislava Pušića*, predmet br. IT-04-74-T, “Odluka po zahtjevu tužilaštva za uvrštavanje u spis pismene izjave na osnovu pravila 92^{quater} Pravilnika (Hasan Rizvić)”, javno, 14. januar 2008, par. 22.

⁵⁰ “Nalog o smernicama za izvođenje dokaza i ponašanju strana tokom postupka”, javno, 15. novembar 2007, Dodatak, par. 2.

⁵¹ *Tužilac protiv Jadranka Prlića, Brune Stojića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Valentina Čorića i Borislava Pušića*, predmet br. IT-04-74-T, “Odluka o uvrštavanju u spis dokumentarnih dokaza tužilaštva (opština Ljubuški, uključujući zatvor u Ljubuškom i logor u Vitini-Otoku)”, 5. oktobar 2007, str. 7.

⁵² Dodatak A Zahtevu.

⁵³ “Odluka po zahtevu tužilaštva za prihvatanje svedočenja Stevana Todorovića (VS-1008) na osnovu pravila 92^{quater} Pravilnika o postupku i dokazima”, poverljivo, 17. februar 2010, par. 20. *Tužilac protiv Miće Stanišića i Stojana Župljanina*, predmet br. IT-08-91-T, “Odluka kojom se djelimično odobrava zahtjev tužilaštva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92^{quater}”, javno, 14. april 2010, par. 26.

poduhvata u Hrvatskoj, koji se navodi u paragrafima 6, 7 i 8 Optužnice.⁵⁴ Isto tako, relevantan je i deo Iskaza koji se tiče karaktera, obrazovanja i verodostojnosti Milana Babića, pošto Veću omogućava da odredi koliku težinu treba da prida drugim delovima Iskaza.⁵⁵

39. Veće dalje konstatuje da su razmotreni delovi Iskaza delimično potkrepljeni sledećim svedočenjima: svedočenjem Mladena Kulića u vezi s organizovanjem i naoružavanjem Srba u Hrvatskoj od strane JNA i uspostavljanjem paralelne strukture rukovođenja na teritoriji Krajine;⁵⁶ svedočenjem VS-004 u vezi sa ulogom medija u antihrvatskoj propagandi, kao i o kontroli koju je Slobodan Milošević imao nad medijima, propagandom i srpskim institucijama;⁵⁷ izveštajem i svedočenjem veštaka Reynauda Theunensa o projektu stvaranja “Velike Srbije”, preuzimanju kontrole nad Posavskim koridorom u junu 1992, progonu nesrpskog stanovništva na okupiranim teritorijama, prepotčinjavanju srpskih dobrovoljaca SRS/SP Jugoslovenskoj narodnoj armiji za vreme učesća u sukobu u Hrvatskoj i operacija koje su tamo vodili udruženim snagama, sastancima učesnika udruženog zločinačkog poduhvata na kojima se raspravljalo o ulozi Srbije u naoružavanju Krajine i osnivanju paravojnih formacija;⁵⁸ svedočenjem Asima Alića koje osvetljava okolnosti razmeštanja snaga JNA u Zvorniku u periodu od 1991. do aprila 1992. godine uz prisustvo dobrovoljaca, sve u okviru sprovođenja udruženog zločinačkog poduhvata;⁵⁹ i svedočenjem VS-1112 u kojem se pominje jedan sastanak u Kninu između Miće Stanišića, drugog po značaju u vladi Slobodana Miloševića, i drugih učesnika udruženog zločinačkog poduhvata.⁶⁰

⁵⁴ Radi se o sledećim delovima iskaza: T(f). 12878:22 – 12910:20, T(f). 12910:21 – 12917:20, T(f). 12917:21 – 12920:7, T(f). 12923:20 – 12928:15, T(f). 12928:21 – 12933:19, T(f). 12934:19 – 12938:17; T(f). 12992: 20 – 12995:10, T(f). 12995:16 – 12997:22, T(f). 13005:12 – 13010:2 ; T(f). 13062:11 – 13067:22, T(f). 13081:5 – 13086:13, T(f). 13089:19 – 13092:15, T(f). 13103:3 – 13106:25; T(f). 13244:5 – 13246:16, T(f). 13175:5 – 13176:22 ; T(f). 13387:23 – 13392:24.

⁵⁵ Radi se o sledećim delovima iskaza: T(f). 12861:15 – 12866:2, potkrepljeno svedočenjem VS-004 u ovom predmetu, 7. februar 2008. (T(f).3324:25 – 3325:5).

⁵⁶ Mladen Kulić, 4 mart 2008, T.4420-4421, 4423-4424, 4429-4431.

⁵⁷ VS-004, 7. februar 2008, T. 3324-3325.

⁵⁸ Reynaud Theunens, 14. februar 2008, T. 3707-3708, 3648-3649, 3716-3720, 3650-3656 i 19. februar 2008, T. 3740-3768 , Izveštaj - dokazni predmet br. P00258 deo II odeljak IV deo I str. 74-85, deo II str. 86-147, deo II str. 90-140, deo II str. 7-19 i 21. februar 2008, T. 4034-4036.

⁵⁹ Asim Alić, 15. maj 2008, T(f). 6974-7015.

⁶⁰ VS-1112, 9. juli 2008, T(f). 9181-9182, 10. juli 2008, T(f). 9288-9292.

40. Shodno tome, Veće zaključuje da su delovi Iskaza gore razmotreni u svetlu novih činjenica uzetih u obzir u dovoljnoj meri pouzdani, relevantni i da imaju dovoljnu dokaznu vrednost da budu prihvaćeni na osnovu pravila 92^{quater} Pravilnika.

41. Veće stoga smatra da se sledeći delovi Iskaza mogu uvrstiti u spis: T(f). 12861 – 12866, T(f). 12878–12920, T(f). 12923 – 12933, T(f). 12934 – 12938; T(f). 12992 – 12997, T(f). 13005 – 13010; T(f). 13062 – 13067, T(f). 13081– 13086, T(f). 13089 – 13092, T(f). 13103 – 13106; T(f). 13244 – 13246, T(f). 13175 -13176; T(f). 13387 – 13392.⁶¹

42. U vezi s 30 dokaznih predmeta čije je prihvatanje zatraženo, Veće napominje, kao što je to učinilo i tužilaštvo u svom *Addendumu*, da su sledeći dokumenti s brojem na osnovu pravila 65ter prihvaćeni u ovom predmetu odlukom od 19. februara 2010: 82, 89, 99, 123, 162, 181, 182, 218, 317, 441, 490, 513, 581, 607, 636, 970, 994, 1297, 1546, 1708.⁶² Zahtev za prihvatanje ovih dokaznih predmeta je stoga bespredmetan.

43. Kad je reč o preostalim dokumentima, Veće pre svega želi da naglasi da neće razmatrati prihvatljivost dokumenata s brojem na osnovu pravila 65ter 710 i 837, jer su oni povezani s delovima Iskaza koji nisu ponovno razmatrani.⁶³

44. Kad je reč o dokumentu s brojem na osnovu pravila 65ter: 776, čije prihvatanje je takode zatraženo, Veće ga neće razmatrati, jer on nije povezan ni sa jednim delom Iskaza.

45. Kad je reč o dokumentu s brojem na osnovu pravila 65ter: 454, koji je tužilaštvo predočilo kao dokazni predmet povezan s jednim delom Iskaza koji je u skladu s ovom odlukom prihvatljiv,⁶⁴ Veće konstatuje da je po sredi odluka vlasti Krajine da se rasformira Služba državne bezbednosti Krajine, potpisan od strane Milana Babića. Međutim, Veće ističe da taj dokazni predmet nije ni pokazan svedoku niti je o njemu na

⁶¹ Radi jasnoće, Veće se opredelilo za to da više ne navodi brojeve redova u delovima transkripata koje prihvata.

⁶² “Odluka po zahtevu tužioca za prihvatanje dokaznog materijala direktno bez posredstva svedoka”, javno, 17. februar 2010, par. 11.

⁶³ Radi se o dokaznim predmetima koji su u Dodatku D navode kao: 5, 6, 7, 10, 12, 16, 18, 19, 20, 22, 24, 25 i 27.

⁶⁴ Pretres od 18. 11. 2002, T(f). 12923-12938.

pretresu bilo reči u vezi s navedenim delom Iskaza. Stoga veće smatra da ovaj dokazni predmet nije nužan za razumevanje tog dela Iskaza.

46. Kad je reč o dokumentu s brojem na osnovu pravila 65ter: 66, koji je tužilaštvo predočilo kao dokazni predmet povezan s jednim delom Iskaza koji je u skladu s ovom odlukom prihvatljiv,⁶⁵ Veće konstatuje da je po sredi jedno pismo koje je Radovan Karadžić uputio Milanu Babiću, u kojem on pozdravlja proglašenje Skupštine Srpske Autonomne Oblasti (SAO) Krajine. Veće smatra da to pismo nije nužno za razumevanje Iskaza, budući da je tužilaštvo od Babića jedino tražilo da potvrdi datum kada je napisano, bez ulaženja u njegov sadržaj. Ovaj dokument stoga neće biti uvršten u spis.

47. Kad je reč o dokumentu s brojem na osnovu pravila 65ter: 2083, koji je tužilaštvo predočilo kao dokazni predmet povezan s jednim delom Iskaza koji je u skladu s ovom odlukom prihvatljiv,⁶⁶ Veće konstatuje da se radi o dopisu koje je pukovnik Dušan Smiljanić uputio Ratku Mladiću 15. oktobra 1994, u kojem on govori o njihovom međusobnom sukobu i o ilegalnoj trgovini oružjem u SAO Krajini. Veće smatra da je ovaj dokument neodvojiv od navedenog dela Iskaza. Takođe, Veće smatra da je on *prima facie* verodostojan i da ima dokaznu vrednost. On je takođe relevantan, zbog toga što se odnosi na sprovođenje udruženog zločinačkog poduhvata navedenog u Optužnici, pa se može uvrstiti u spis.

48. Kad je reč o dokumentu s brojem na osnovu pravila 65ter: 1332, koji je tužilaštvo predočilo kao dokazni predmet povezan s jednim delom Iskaza koji je u skladu s ovom odlukom prihvatljiv,⁶⁷ Veće konstatuje da se radi o odlomku iz Službenog glasnika Republike Srpske Krajine od 19. maja 1992. o stvaranju vojske SAO Krajine. Veće smatra da je ovaj dokument nužan za razumevanje Babićevog Iskaza i da je *prima facie* pouzdan i ima dokaznu vrednost. On je takođe relevantan, zbog toga što se odnosi na sprovođenje udruženog zločinačkog poduhvata navedenog u Optužnici, pa se može uvrstiti u spis.

⁶⁵ Pretres od 20. 11. 2002, T(f). 13062-13067.

⁶⁶ Pretres od 18. 11. 2002, T(f). 12923-12938. Dokazni predmet s brojem na osnovu pravila 65ter: 2083 povezan je i referencama u Dodatku D: 6, 16 i 19, čiji delovi iskaza nisu prihvaćeni. Razmatranje će se, dakle, usredsrediti jedino na ovde navedeni odgovarajući deo transkripta na francuskom jeziku.

⁶⁷ Pretres od 18. 11. 2002, T(f). 12861-12938.

49. Kad je reč o dokumentu s brojem na osnovu pravila 65ter: 155, koji je tužilaštvo predočilo kao dokazni predmet povezan s jednim delom Iskaza koji je u skladu s ovom odlukom prihvatljiv,⁶⁸ Veće konstatuje da je po sredi odluka Izvršnog odbora SAO Krajine kojom se Milan Babić imenuje za sekretara unutrašnjih poslova SAO Krajine. Veće smatra da će prihvatanje ovog dokaznog predmeta omogućiti bolje razumevanje dela Iskaza koji se odnosi na istaknutu ulogu Milana Babića, te je *prima facie* relevantan za ovaj predmet. Veće takođe smatra da je dovoljno verodostojan i da ima dovoljnu dokaznu vrednost da bude uvršten u spis.

50. Kad je reč o dokumentu s brojem na osnovu pravila 65ter: 450 Veće konstatuje da je po sredi jedan pravilnik potpisan od strane Milana Babića, koji se tiče pre svega stvaranja teritorijalne odbrane u Krajini i sprovođenja udruženog zločinačkog poduhvata u Hrvatskoj. Veće smatra da je ovaj dokument neodvojiv od dela Iskaza koji je u skladu s ovom odlukom prihvatljiv,⁶⁹ da je dovoljno pouzdan i relevantan, i da ima dovoljnu dokaznu vrednost, te da se može uvrstiti u spis predmeta.

51. Kad je reč o dokumentu s brojem na osnovu pravila 65ter: 197, koji je tužilaštvo predočilo kao dokazni predmet povezan s jednim delom Iskaza koji je u skladu s ovom odlukom prihvatljiv,⁷⁰ Veće konstatuje da je po sredi jedna odluka SAO Krajine od 30. aprila 1991, potpisana i s pečatom, kojom se najavljuje referendum o pripajanju SAO Krajine Srbiji i ostanku Krajine u Jugoslaviji zajedno sa Srbijom. Veće smatra da bi njeno prihvatanje omogućilo bolje razumevanje dela Iskaza koji se odnosi na planiranje udruženog zločinačkog poduhvata koji se navodi u Optužnici. Veće takođe smatra da je ovaj dokument dovoljno pouzdan i relevantan, i da ima dokaznu vrednost, te da se može uvrstiti u spis.

V. DISPOZITIV

52. **IZ OVIH RAZLOGA,**

NA OSNOVU pravila 89 i pravila 92quater Pravilnika,

⁶⁸ Pretres od 18. 11. 2002, T(f). 12861-12938.

⁶⁹ Pretres od 18. 11. 2002, T(f). 12878-12910, T(f). 12910-12917, 12917-12920, 12923-12928

⁷⁰ Pretres od 18. 11. 2002, T(f). 12861-12938.

DELIMIČNO ODOBRAVA Zahtev tužilaštva I

NALAŽE Sekretarijatu da:

1) dodeli broj dokaznog predmeta sledećim delovima Iskaza svedoka iz predmeta *Milošević*:

- pretres od 18. novembra 2002, T(f). 12861-12866, T(f). 12878-12910, T(f). 12910-12917, T(f). 12917-12920, T(f). 12923-12928, 12928-12933, T(f). 12934-12938;

- pretres od 19. novembra 2002, T(f). 12992-12995, T(f). 12995-12997, T(f). 13005-13010; T(f). 13040-13051;

- pretres od 20. novembra 2002, T(f). 13062-13067, T(f). 13081-13086, T(f). 13089-13092, T(f). 13103-13106;

- pretres od 21. novembra 2002, T(f). 13244-13246, T(f). 13175-13176;

- pretres od 25. novembra 2002, T(f). 13387-13392;

2) dodeli broj dokaznog predmeta sledećim dokaznim predmetima s brojem na osnovu pravila 65ter: 155, 197, 450, 1332 i 2083.

ODBIJA Zahtev u ostalom delu.

Sastavljeno na engleskom i francuskom, pri čemu je merodavna francuska verzija.

/potpis na originalu/
Jean-Claude Antonetti,
predsedavajući

Dana 10. decembra 2010.
Hag (Holandija)

[pečat Međunarodnog suda]